

EPA

- Huomioita ja usein kysytyjä kysymyksiä

Johanna Rellman

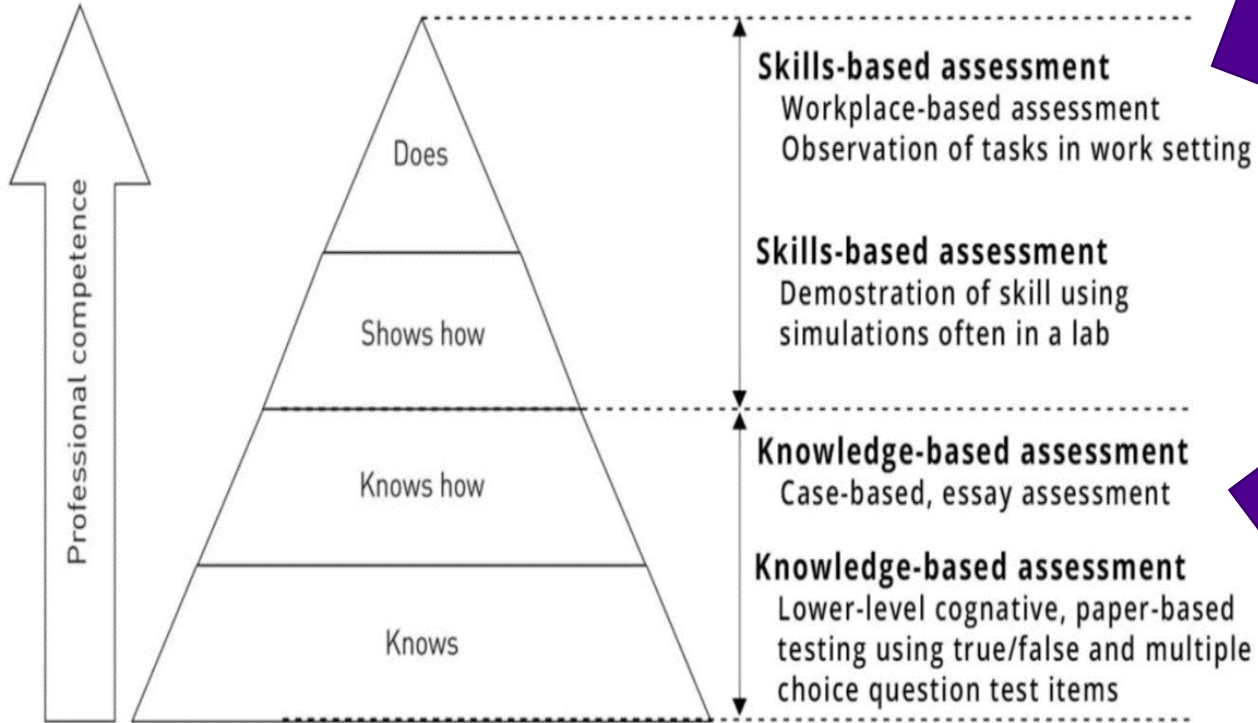
Koordinaattori, erikoislääkärikoulutus, Tampereen yliopisto

Koulutusylilääkäri, Oma Häme

Kohti osaamisperustaista erikoislääkärikoulutusta

Osaamistavoitteet	Osaamisen asteittainen karttuminen	Joustava ja yksilöllinen koulutus	Tavoitteellinen ohjaus	Systemaattinen arviointi
Kaiken lähtökohta ja perusta	Etapit eli ammatillisen kehittymisen välitavoitteet	Aika on vain yksi mittari	Ohjaus työssä!	Työssä tapahtuva havainnointi ja palaute (EPA:t)
Pohjana CanMeds osaamisalueet	Luottamustasot 1-5	Työssäoppiminen tukee asteittaista osaamisen karttumista	Oppijälähtöisyys, omien tavoitteiden asettaminen	Arviointi ohjaa koulutusta ja oppimista
Potilaan ja työelämän tarpeet	Arvioinnin työkalut: Mini-CEX, DOPS, CBD, 360	Koulutussuunnitelma (HOPS), tehdään jo koejaksolla, päivitetään	Valmentava ohjausote	Sähköinen tietojen kokoaminen
Mitä valmistuvan erikoislääkäri pitää osata?			Tunnistetaan kehittymiskohteita	
Kuvattu opinto-oppaassa	EPA:t , suoritteet (lokikirja)	1:1 sääntö	Kouluttajien pedagoginen koulutus	Koonti ELSA:an

Osaamisen arviointi ja palaute

Adaptation of Miller's Pyramid of Clinical Competence (1990)

Mittaa osaamista työssä

EPA:t
Reflektio

Mittaa tietämistä

Perinteinen eritenti

Mutta eiväthän nämä EPA:t minua koske?

- Erikoistuvaa lääkäriä koskevat ne määräykset, jotka ovat olleet voimassa opinto-oikeuden (määräaikainen) saamisen hetkellä → ei voi kysyä kaverilta, mitä pitää tehdä
  - **Ensimmäiset EPA:t tulivat Osaamisen arviointi-oppaaseen 1.8.2020 eli tämän jälkeen opinto-oikeuden saaneilla voi olla EPOja pakollisina osana koulutusta**
- EPA:n tärkein tavoite on antaa erikoistuvalla hänen kaipaamaansa palautetta
→ jokaisella on oikeus saada EPA-arviointeja
- **EPOja tulee tehdä erityisesti koulutuksen alkuvaiheessa**, jotta saadaan käsitys osaamisesta ja voidaan antaa vinkkejä harjoitteluun
→ arviointeja tekevät (lähes) kaikki lähikouluttajat, myös keskussairaaloissa
- Kun (lähes) kaikki lähikouluttajat osallistuvat havainnointiin, kenenkään työtaakka ei kasva kohtuuttomasti

Mistä tiedän, mitkä EPA:t minua koskevat ja mistä löydän EPA-kuvaukset?

- **EPA-listaus:** Osaamisen arviointi-oppaat v. 2020 alkaen (päivittyvät vuosittain, DL 4/2024):
<https://www.laaketieteelliset.fi/ammattillinen-jatkokoulutus/opinto-oppaat#erikoislaakarikoulutus-1>
  - 2020 EPOja oli viidellä erikoisalalla, seuraavana vuonna 45 erikoisalalla ja vuonna 2022 jo kaikilla. Erikoisaloilla on mahdollisuus muokata/lisätä EPOja vuosittain.
- **EPA-kuvaukset:** ELSA:n etusivulla ja yliopistojen sivustolla:
<https://www.laaketieteelliset.fi/ammattillinen-jatkokoulutus/opinto-oppaat#osaamisen-arviointi-epa-kuvaukset-3>
- Erikoistuvan ELSA:ssa näkyvät etusivulla ne EPA-kuvaukset, jotka häntä koskevat (opinto-oikeuden saamishetken mukaan).

EPA:n pitäisi olla alan keskeinen työtehtävä – miksi meidän alan EPA:t eivät ole?

Osaamisen arviointi käytännön työssä on vielä uusi asia meille kaikille ja EPA:t vaativat muokkaamista kokemusten myötä. **Kannattaa harjoitella 5-10 EPA:lla.**

EPA:n tärkeimmät ominaisuudet:

1. Keskeinen työtehtävä; ei diagnoosi tai pelkkä toimenpide
2. EPA ei ole liian laaja ja se on mahdollista tehdä lähes kaikissa koulutusyksiköissä → tehdään useamman kerran koulutuksen aikana
3. EPA-kuvaus on tiivis, jotta sen jaksaa lukea
4. EPA-kuvauksessa kerrotaan, milloin se tehdään 1. kerran (esim. koejakso) ja mikä on osaamisen tavoitetaso (yleensä 4)
5. Arviointimenetelmät (DOPS, mini-CEX tms. ja muut menetelmät) on kerrottu selkeästi

Neuroendokriinisten kasvainten isotooppihoito
(177-Luokkainen hoito)

Verkkokalvo

Osa diagnosoida yleisimpiä retinan sairauksia.
Tuntee silmän ikärappeuman, diabeettisen
retinopatian, verkkokalvon verisuonitukosten ja muiden
yleisten verkkokalvosairauksien diagnostiikan, hoidon ja
seurannan.

Arviointimenetelmät

Noudatetaan arvioitavissa kokonaisuuksissa
arviointiasteikkona luottamuksen tasoja 1–5:

1. Ei sallittu
2. Tiivis valvonta
3. Valvonta
4. Itsenäinen toiminta
5. Toisten ohjaaminen

Lähikouluttajan tekemä suora arviointi
haastattelun teesillä erikoistuvan
laatima diagnostiikkakuvaus potilaskäytännössä.
Itsearviointi tavoitteena etappitaso
vähintään 4.

Hyviä EPA-otsikoita

- Usean potilaan yhtäaikaisten tutkimusten ja hoidon hallinta
- Tehohoidon tarpeen ja hyödyllisyyden arviointi
- Moniammatillisen kuntoutustiimin johtaminen ja kuntoutussuunnitelman laatiminen moniammatillisesti
- Vuodeosastokierto (koejakso-EPA)
- Konsultaatio oman yksikön ulkopuolelle
- Kiireetöntä hoitoa vaativa verisuonikirurginen potilas - tutkiminen ja hoitosuunnitelman tekeminen
- Sädehoidon tekninen suunnittelu
- Akuutisti sairaan potilaan arviointi ja hoidon aloitus
- Keuhkopotilaan palliatiivinen hoito
- Aikuisen polikliininen EEG
- Perheen haastattelu (lastenpsykiatria)
- Pitkäaikaissairaalan lapsen poliklinikkakäynti
- Toimiminen erikoissairaanhoidon päivystäjänä
- UÄ-ohjatun toimenpiteen tekeminen
- Työpaikkaselvityksen toteuttaminen ja raportointi
- Oikomishoidon alkututkimus

Hyviä kuvauksia arviointimenetelmistä

Potilastapauskeskustelut

- vähintään 4 eri potilastapausta
- kaikista seuraavista: vamma, kasvain, vuoto ja ranka

OSATS tai DOPS (toimenpiteet)

Havainnointi (bed side, potilasasiakirjojen tarkistaminen)
Mini-CEX poliklinikalla
Potilastapauskeskustelu (CBD)
Potilastapauksen esittely hoitokokouksessa

- Konsultaation tuella suoritettu vähintään 20 potilaan akuuttitilanteen arvio ja jatkohoidon suunnitelma
- Itsenäisesti hoidettujen tapausten läpikäyminen potilastapauskeskusteluissa lähikouluttajan kanssa
- Erikoistuvan lääkärin toiminnan havainnointi vastaanottotilanteessa (mini-CEX)
- 360-palaute työryhmältä (erikoistuva kerää)

Miksi EPA-arvioinnista on tehty niin monimutkaista?

- Erikoistuja pyytää ELSA:n kautta havainnointia lähiohjaajalta, joka perehtyy EPA-kuvaukseen ja tulee seuraamaan erikoistujan toimintaa jotakin havainnointityökalua apuna käyttäen.
- Havainnointitilanteen (esim. polityöskentely, vuodeosastokierto, toimenpide) jälkeen käydään 15 min palautekeskustelu peilaten erikoistujan suoriutumista osaamistavoitteisiin.
- Lähikouluttaja tekee havainnoista merkinnät ELSA:aan.

EPA - Näin se käy

Osaamisperustaisuuden pikaopas ja muita materiaaleja:

<https://www.laaketieteelliset.fi/ammattillinen-jatkokoulutus/osaamisperustaisuus#materiaaleja-koulutuksen-kehittäjien-kayttoon-4>

Tee arviointi

Erikoistuja	AP Alexandra Popov
Työskentelyjakso	Oulun Yliopistollinen Sairaala (6.8.2017 – 22.6.2018)
Arvioitava kokonaisuus	Lastentaudit: Pitkäaikaissairaalan lapsen poliklinikkakäynti ⓘ
Arvioitava tapahtuma	Astma potilaan ensikäynti
Tapahtuman ajankohta	24.8.2017
Arvioija	AJ Anni Johansson

Luottamuksen taso * ⓘ

Valitse

Vaativuustaso ⓘ

Valitse

Arviointityökalu

Valitse

Liitetiedostot ⓘ

Voit lisätä arviointityökalulla tekemäsi arvion liitteeksi arviointiin.

[Lisää liitetiedosto](#)

Sanallinen arviointi * ⓘ

Lisätiedot

 Arviointi perustuu muuhun kuin läsnä olevaan havainnointiin

Peruuta

Lähetä

EPA:n kuvaus aukeaa tästä → mitä pitää arvioida ja miten?

Arviointityökaluihin (esim. Mini-CEX, DOPS) pääsee tästä

Vinkkejä epoihin – ei tehrä tästä ny numeroo...

EPA-blueprint

EPA	Kanta-Hämeen KS	Seinäjoen KS	Hatanpää osastot	Akuutti-osasto	Acuta	Neuropoli	Muu?
Potilaan neurologinen haastattelu ja tutkiminen	x	x	x	x	x	x	
Toimiminen neurologian päivystäjänä	x	x			x		
Neu-potilaan polikliininen hoito	x	x				x	x
Vaativat vuorovaikutustilanteet	x	x	x	x	x	x	x
Akuutti AVH dg ja hoito	x	x		x			
Epilepsioiden dg ja hoito						x	
Muistisairauksien dg ja hoito				x		x	x
Neuroimmunologia						x	
Liikehäiriöiden dg ja hoito						x	

- Tehdään suunnitelma, missä yksikössä/koulutuspaikassa mikäkin EPA voidaan tehdä → **aloitetaan koejaksolla**
- Mietitään, miten EPA:n tai sen osan tekeminen sujuu normaalien työtehtävien lomassa (esim. vuodeosastokierrolla, toimenpidettä tehtäessä, polilla)
- Sovitaan klinikassa alan EPOjen vastuuhenkilöt → perehtyvät ja harjoittelevat arviointia
- Kova-lääkäri koordinoi ja neuvoo

Milloin olen erikoislääkäri ja kuka siitä päättää?

- Vähintään 5 (3) vuoden koulutus – yleensä noin 6 vuotta opinto-oppaan sisällön mukaisesti
  - EPA-arvioinnit (osaaminen) tavoitetasolla (yleensä taso 4)
  - Lopputentti (tietäminen) suoritettu
  - Opinto-oppaan mukaiset koulutusjaksot toteutuneet ja teoriakoulutusmäärä saavutettu
- Opintohallinto tarkastaa (määrämuotoiset)
- Erikoisalan vastuuhenkilö/professori arvioi kokonaisuuden ja tekee päätöksen valmistumisesta
- Jatkossa osaamistoimikunnat?

Osaamisperustainen
erikoislääkäri- ja
erikoishammaslääkäri-
koulutus